

Effekter af særskat på danske banker

Regeringen foreslår en særskat på den finansielle sektor. En skat på 2,35 mia. kr. årligt til delvis finansiering af regeringens forslag om, at udvalgte grupper på arbejdsmarkedet skal have en ret til tidlig pension.

Finans Danmark har beregnet hvilke effekter en sådan særskat har. Her er konklusionerne - i kort form.

Kort fortalt

Regeringen vil indføre en ny særskat på den finansielle sektor. Samlet er der tale om en skat på 2,35 mia. kr. til delvis finansiering af regeringens forslag om, at udvalgte grupper på arbejdsmarkedet skal have en ret til tidlig pension.¹

Regeringens argumenter for en særskat

Der findes ikke nogen saglig eller økonomisk faglig begrundelse for særskatten, som – hvis den bliver indført – vil medføre, at danske banker bliver beskattet betydeligt hårdere end andre danske virksomheder såvel som banker i de fleste andre EU-lande.

Socialdemokraterne har tidligere argumenteret med, at:

”Samlet set er der tale om en meget målrettet finansiering, der ikke rammer almindelige lønmodtagere. Ligesom det er rimeligt, at den finansielle sektor bidrager mere. Alene i 2017 var overskuddene i den danske banksektor på omkring 30 mia. kr. – efter skat vel at mærke.”²

Bankernes overskud

Bankernes overskud er afkast til bankernes aktionærer. Det er aflønning af den kapital, aktionæerne stiller til rådighed for bankerne. Når vi hører om milliardstore overskud i bankerne, skal det altså sættes i forhold til investorenes indskudte egenkapital, der udgør omtrent 400 mia. kr. I det lys er overskuddet i de danske banker ikke nogen guldrandet forretning. Afkastet er klart mindre, end hvad andre store C25-virksomheder tjener hjem til deres aktionærer. Faktisk har bankernes indtjening været under betydeligt pres i årevis, bl.a. på grund af negative renter, øget regulering og øgede udgifter til at løfte samfundsopgaver såsom bekæmpelse af økonomisk kriminalitet. Det har givet afkast til investorerne, som er i underkanten af, hvad internationale institutioner som Den Europæiske Bankmyndighed (EBA) og IMF har peget på som et passende niveau for en robust banksektor.

Aktionærernes kapital er meget mobil

Regering og andre har været ude at sige, at bankerne bare bør lade deres aktionærer betale regningen. Men i en lille åben økonomi som den danske, er kapitalen meget mobil. Hvis en særskat gør, at det forventede afkast til aktionærer i danske banker bliver mindre, end hvad de kan få ved investering andre steder – i andre lande eller brancher – så vil aktionæerne flytte deres investeringer. Dermed falder aktiekurserne og senere hen også bankernes egenkapital og udlån. På længere sigt må egenkapitalen og udlånet forventes at falde til det punkt, hvor afkastet igen svarer til aktionærernes krævede afkast. I praksis umuliggør det, at

¹ Jf. regeringens udspil ”Ny ret til tidlig pension – værdig tilbagetrækning for alle”.

² Jf. Socialdemokratiets udspil ”De mest nedslidte fortjener også en værdig pension”.

virksomheder kan lade aktionærer betale, hvis de skal forblive sunde og konkurrencedygtige på længere sigt. Dette pointeres også i flere analyser fra både Skatteministeriet og Økonomi- og Indenrigsministeriet. For eksempel står der i Skatteministeriets seneste Skattepolitiske Redegørelse (2019), s. 88:³

”Selskabsskatten øger kravet til afkastet før skat af investeret egenkapital. Det betyder, at investeringerne reduceres, indtil kapitalapparatet er nedbragt til et niveau, hvor afkastet af investeringer i danske selskaber er tilstrækkeligt stort til at kompensere for selskabsskatten.”

Hertil kommer, at de senere års pres på bankernes indtjening har medvirket til, at aktiekurserne for de fleste banker er faldet. I en situation med pres på både indtjeningen og aktiekurserne skal man være særligt varsom med at øge udgiftspreset på den finansielle sektor.

Når man argumenterer for, at aktionærerne bør betale prisen, er det i øvrigt vigtigt at slå fast, at danske banker i betydeligt omfang er ejet af danske husholdninger – enten direkte eller gennem deres pensionskasser. Et lavere afkast ville derfor ramme mange hundrede tusinde almindelige danskere.

Kunderne betaler prisen

Det efterlader i princippet to steder, regningen kan placeres:

- 1) **Effektiviseringer:** Hvis muligt, kunne man forestille sig, at bankerne effektiviserede driften yderligere og skar ned på andre omkostninger, medarbejdere, lønninger mv.
- 2) **Højere priser og lavere udlån mv.:** Alternativt kan bankerne blive nødt til at sende regningen videre til deres kunder.

Det er dog et faktum, at forretningsmodellen i danske banker er udfordret, ikke mindst af negative renter, stigende udgifter og kompleks regulering. Over de seneste år er der effektiviseret, reduceret omkostninger og sagt farvel til næsten hver femte medarbejder i danske banker og realkreditinstitutter, samtidig med at indsatsen for at gennemføre ny regulering og bekæmpe hvidvask er øget markant. Som det gælder for andre professionelle og veldrevne virksomheder, må vi forvente, at hvis der var mulighed for yderligere effektiviseringer og besparelser, så var de foretaget allerede.

---

³ Disse argumenter uddybes i Økonomi- og Indenrigsministeriets analyse af Selskabsskat i Danmark fra 2019: "Selskabsskatten har betydning for virksomhedernes investeringsbeslutning. Når en virksomhed vurderer, hvorvidt den skal foretage en investering eller ej, afhænger beslutningen af projektets forventede omkostninger og fremtidige afkast. Idet selskabsskatten vil reducere det fremtidige afkast – efter skat – vil den også gøre nogle projekter urentable og dermed reducere det samlede investeringsomfang."

Kan der ikke foretages ekstraordinære effektiviseringer til betaling af særskatten – hvilket altså synes ret usandsynligt – efterlader det en betydelig risiko for højere priser samt lavere udlån og salg af færre finansielle ydelser. Det svarer til, hvad vi rent faktisk har set i andre lande, hvor der er indført særlige bankskatter. Da en højere selskabsskat ikke ændrer ved aktionærernes afkastkrav efter skat, vil særskatten reelt øge kravet til bankernes indtjening (før skat). Dermed bliver de tvunget til at sige "nej" til nye projekter, udlån mv., hvor prisen ikke er tilstrækkeligt høj set i forhold til deres samlede produktionsomkostninger, som nu er øget på grund af særskatten. Regningen for særskatten kan dermed ende med at skulle dækkes ved, at bankerne hæver priserne, hvilket er ensbetydende med færre udlån og investeringer i Danmark.

En regning på op til 1.400 kroner

Den endelige størrelse på regningen vil afhænge af de nærmere forhold. Finansministeriet har tidligere skønnet, at en øget skat på banker af samme omfang som særskatten vil medføre en rentestigning på knap 0,1 procentpoint.⁴ Ser man på erfaringer fra andre lande, hvor lignende særskatter på banker har haft tæt ved fuld overvæltning i priserne på udlån til indenlandsk orienterede kunder, er dette et meget rimeligt skøn.⁵

Lad os se på en normal dansk familie i ejerbolig med børn. De har i gennemsnit gæld for ca. 1,9 mio. kr. For sådanne familier svarer en sådan rentestigning altså til en ekstraregning på ca. 0,08 pct. · 1,9mio. kr. = 1.400 kr. om året (før skat), jf. figur 1. For små danske håndværksvirksomheder kan vi tilsvarende beregne en gennemsnitlig ekstraregning på 3.000 kr. om året (før skat), mens regningen lyder på 25.100 kr. om året for en mellemstor fremstillingsvirksomhed.

Pensionistpar i ejerbolig Årlig ekstraregning 800 kr. 	Lønmodtagerpar med børn i ejerbolig Årlig ekstraregning 1.400 kr. 	
Lille håndværksvirksomhed Årlig ekstraregning 3.000 kr. 	Lille fremstillingsvirksomhed Årlig ekstraregning 4.600 kr. 	Mellemstor fremstillingsvirksomhed Årlig ekstraregning 25.100 kr.

Note: Der er ikke indregnet eventuelle kaskadeeffekter.

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik og regnskabsdata fra Bisnode. De små virksomheder har mellem 10 og 50 ansatte per CVR-nummer og de mellemstore har mellem 50 og 249 ansatte per CVR-nummer.

⁴ Jf. svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 358 (Alm. del) af 29. januar 2019. Her ser Finansministeret på effekten af en balanceskat på danske banker – hvor regeringen nu foreslår en ekstra høj selskabsskat på danske banker. Det er dog vist både teoretisk og empiriske, at beskatningsformen ikke har nogen særlig betydning for effekterne i denne sammenhæng.
⁵ Indenlandsk orienterede kunder i danske banker har samlet set ca. 3.000 mia. kr. i bank- og realkreditlån. Hvis prisen på disse udlån skal stige, så det medfører en øget indtjening i banker og realkreditinstitutter på 2,35 mia. kr., så skal renten stige med $2,35/3.000 = 0,08$ procentpoint.

Danmark bliver fattigere

Særskatten kan få mærkbare samfundsøkonomiske omkostninger. Det bliver generelt dyrere at være dansker og dyrere at drive virksomhed i Danmark, og derfor falder investeringerne, det private forbrug, samt virksomhedernes produktion, beskæftigelse og lønninger. Det gør Danmark fattigere.

Bruger man den økonomiske model ADAM, som også anvendes i Finansministeriet, vil en højere udlånsrente på knap 0,1 procentpoint få investeringerne i Danmark til at falde med op til ca. 1,5 mia. kr. om året inden for de første 5-10 år, mens beskæftigelsen skønnes at falde med ca. 1.500. Alt i alt reduceres Danmarks årlige BNP med ca. 2 mia. kr. inden for de første 5-10 år. Skatteministeriet har ud fra sine regneregler også beregnet velstandstabet af særskatten og finder, at den vil føre til et endnu større strukturelt fald i BNP på 3 mia. kr. om året.⁶

---

⁶ Skatteministeriets svar til Skatteudvalget, spørgsmål nr. 641, 2020.